

N:o 45.

Ank. till Riksd. kansli den 17 april 1888, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående anvisande af anslag till godtgörande af bergarelön för monitorn Thordön.

(1:a U. A.)

Under åberopande af bifogadt utdrag af statsrådsprotokollet öfver sjöförvarsärenden den 23 mars 1888, har Kongl. Maj:t i en till Riksdagen aflåten proposition af samma dag (n:o 36) föreslagit Riksdagen att, till ersättande af den för monitorn Thordön utbetalta bergarelön med ränta och de af tvisten om bergarelönens belopp föranledda kostnader, på extra stat för år 1889 anvisa ett anslag af 83,436 kronor 75 öre.

Vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t har statsrådet och chefen för sjöförvarsdepartementet till en början erinrat, hurusom monitorn Thordön under öfningsexpedition år 1883 drabbats af sjöolycka genom grundstötning å Rimö flaggrund i Östergötlands skärgård samt att, sedan angående ifrågasvarande sjöskada undersökning vid krigsrätt egt rum och åtal anhänggjorts emot fartygets chef, hvilken genom Kongl. Maj:ts utslag den 23 juli 1884 blifvit för härvid begångna tjänsteförseelser ådömd disciplinstraff, men icke kunnat kännas skyldig gälda skada eller kostnad, som genom hans ifrågasvarande förseelser tillskyndats kronan, Kongl. Maj:t den 21 december 1883 anbefalt marinförvaltningen att af ombänderhafvande medel utbetala till bergnings- och dykeribolaget Neptun för Thordöns bergning 30,000 kronor, hvilket belopp marinförvaltningen utanordnat, men bolaget under anspråk på högre bergarelön icke velat lyfta, innan bergarelönen blifvit af domstol bestämd,

samt vidare hurusom, då Kongl. Maj:t icke funnit lämpligt att, innan det blifvit i vederbörlig ordning bestämdt, huru mycket kronan skulle betala såsom bergarelön för monitorn Thordön, begära något anslagsbelopp härtill för att derefter möjligen hos en kommande Riksdag behöfva göra framställning om ytterligare anslag för samma ändamål, Kongl. Maj:t hos 1885 års Riksdag begärt allenast det till ersättning af sjöskadan å monitorn Thordön och kanonbåten Skuld erforderliga belopp, 19,825 kronor, hvilket belopp af nämnde Riksdag på extra stat för år 1886 anvisats. Derefter har departementschefen omförmält, att, sedan dykeribolaget Neptun till Stockholms rådstufvurätt instämt Kongl. Maj:t och kronan med påstående att rådstufvurätten måtte bestämma den bergarelön, som lagligen kunde tillkomma bolaget för den utförda bergningen af monitorn Thordön och dess utrustning samt förpligta Kongl. Maj:t och kronan att till bolaget utgifva det belopp, som sålunda blefve såsom bergarelön bestämdt jemte ränta derå äfvensom godtgörelse för rättegångskostnaden, hade rådstufvurätten, der bolaget såsom bergarelön under rättegången gjort anspråk på 100,000 kronor, genom dom den 7 juli 1885 på anförda skäl med åberopande af 181 § sjölagen bestämt, att omstämda bergarelönen, deri inberäknad ersättning för bergnings- och dykeribolaget Neptuns alla kostnader och förluster i och för bergningen, skulle utgå med sjuttiofem tusen kronor, hvilket belopp det ålåge Kongl. Maj:t och kronan att till bolaget genast utgifva tillika med fem procent årlig ränta derå från stämmningsdagen den 15 oktober 1884 tills betalning skedde; hvarjemte Kongl. Maj:t och kronan förpligtats ersätta bolaget dess utgifter å rättegången med 1,300 kronor jemte beloppet af lösen för rättens protokoll i saken; och hade Svea hofrätt, der så väl bolaget som Kongl. Maj:t och kronan efter vad fullföljt talan, enligt dom den 3 december 1886, ej funnit skäl att göra annan ändring i rådstufvurättens dom, än att Kongl. Maj:t och kronan hade att erlægga af rådstufvurätten stadgad fem procent årlig ränta allenast å fyratiofemtusen kronor, eller det belopp, hvarmed den stadgade bergarelönen öfversteg de 30,000 kronor, som bolaget erbjudits att hos marinförvaltningen lyfta.

Hofrättens dom hade kronans ombud sökt att få Kongl. Maj:ts pröfning underställa, men sedan hofrätten i anledning deraf föreskrifvit, bland annat, att Kongl. Maj:t och kronan ålåge att till fullgörande af domen hos öfverståhållarembetets kansli eller i taka händer nedsätta ej mindre Kongl. Maj:t och kronan till utgifvande ådömda 75,000 kronor jemte fem procent årlig ränta å 45,000 kronor från den 15 oktober 1884 till dess nedsättning skedde än äfven den vederparten tillerkända, till siffran bestämda ersättning, 1,300 kronor, samt att hvad sålunda vore föreskrifvet borde fullgöras och bevis derom till hofrätten ingifvas inom den tid parterna skulle hos Kongl.

Maj:t sig inställa eller den 3 januari 1887, så hade hofrätten, vid pröfning af de ingifna præstanda och efter mot desamma af vederparten gjord anmärkning, genom beslut den 7 januari 1887 förklarar, att hofrätten, som icke kunde emot bolagets bestridande fästa afseende å det samma dag och således först efter inställelsedagen hos Kongl. Maj:t ingifna bevis — derom att kronans ombud verkligen den 28 december och icke såsom det förut företedda protokollsutdraget från öfverståthållareembetets kansli syntes gifva vid handen den 29 december verkställt den föreskrifna nedsättningen — ansåge revisionssökanden icke hafva inom af hofrätten i dess revisionsutslag bestämda tid styrkt annat förhållande, än att nedsättningen af Kongl. Maj:t och kronan till utgifvande ådömda 45,000 kronor jemte ränta och rättegångskostnadsersättning 1,300 kronor egt rum hos öfverståthållareembetets kansli den 29 i nämnda månad, samt att, då med beräkning af fem procent ränta å 45,000 kronor, från den 15 oktober 1884 till berörda den 29 december, beloppet af de medel, som då skolat nedsättas, rätteligen utgjort 51,262 kronor 50 öre, men sökanden nedsatt allenast 51,256 kronor 25 öre, hofrätten funne det icke kunna tillåtas sökanden att saken hos Kongl. Maj:t fullfölja; och hade Kongl. Maj:ts högsta domstol, der kronans ombud öfver detta hofrättens beslut besvärat sig, genom utslag den 27 oktober 1887 förklarar skäl ej vara anfördt, som kunde verka ändring i hofrättens ofvan omförmälda den 7 januari 1887 meddelade beslut, i följd hvaraf hvad kronombudet för vinnande af ändring i hofrättens dom anført icke kunde till pröfning upptagas.

Sedan utgången af rättegången blifvit under den 23 sistlidne november af kronans ombud anmäld, hade marinförvaltningen, till undvikande af ytterligare ränteförlust för kronan, under den 2 december 1887 med omhänderhafvande medel verkställt slutliqvid till bolaget af dess fordran med 53,436 kronor 75 öre, samt, då vidare utgifter i denna sak icke vore att motse, hos Kongl. Maj:t hemställt att, till godtgörande af de utgifter, som marinförvaltningen med omhänderhafvande medel förskjutit, tillhopa 83,436 kronor 75 öre, Kongl. Maj:t måtte till ersättande af kostnaderna i anledning af bergningen äska ett extra anslag af berörda belopp.

Enär kronan genom laga kraftvunnet utslag förpligtats att till bergnings- och dykeribolaget Neptunus utgifva det af marinförvaltningen utbetalda belopp, finner utskottet icke annat för Riksdagen återstå än att anvisa ifrågakomma beloppet. Dock anser utskottet det sätt, på hvilket kronans talan i denna sak blifvit förd, icke böra lemnas oanmärkt.

Under uttalande häraf och af önskvärdheten att det måtte tillses, att för framtiden sådana fall som nu föreliggande icke förekomma, hemställer utskottet,

att Riksdagen må, till ersättande af den för monitorn Thordön utbetalta bergarelön med ränta och de af tvisten om bergarelönens belopp föranledda kostnader, på extra stat för år 1889 anvisa ett anslag af 83,436 kronor 75 öre.

Stockholm den 17 april 1888.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.
